

D'on venim, on som, on anem

La posició de Nou Cicle davant del moment actual a Catalunya i a Espanya

El febrer de 2010, **Nou Cicle** va difondre un document que començava dient: “Catalunya no està fatigada. Està desorientada”. Creiem que la manifestació del 10 de juliol, amb la mobilització d'un milió de ciutadans i ciutadanes, ha confirmat que la nostra primera afirmació era correcta. També pensem que les discussions d'abans i de després de la manifestació mostren que la segona (“Catalunya està desorientada”) s'acosta a la realitat.

Hi ha moments en la vida col·lectiva dels pobles que demanen una reflexió de conjunt amb la màxima claredat possible. Aquest és un d'ells.

És necessari que aclarim quin camí col·lectiu hem de seguir d'ara endavant. Necessitem recordar d'on venim, veure en quina situació ens trobem, concretar quins objectius de futur hem de perseguir, què hem de fer per assolir-los. No pretenem tenir resposta a totes aquestes qüestions, però volem fer públiques les nostres reflexions i propostes com a aportació a una necessària clarificació col·lectiva.

1. D'on venim

No va ser casual que Franco designés com a primer governador civil de Barcelona a un home que era, a la vegada, botxí i intel·lectual. Wenceslao González Oliveros, un fervent admirador de Hitler que ha estat definit com “uno de los máximos ejecutores de la política represiva del régimen”, era també catedràtic de filosofia del dret. En ocupar el càrrec, l'agost de 1939, va deixar clara la missió que tenia encomanada:

“Cuarenta años de progresiva desespañolización de Cataluña exigen un esfuerzo inmediato y continuo de signo contrario. En la reespañolización de Cataluña espero poner lo principal de mi empeño.”

“Os anuncio yo, castellano cien por cien, ribereño del Duero, que a esa amable y admirable Cataluña infalsificada, si se la pone en condiciones de consumir fisiológicamente el proceso de su liberación y rectificación internas, y de acelerar el pequeño ocaso de sus pequeños dioses fracasados, pronto reanudará su antigua y egregia colaboración al Idioma Nacional, en tal medida que podrá decirsele sin reticencia, zozobra ni disgusto, antes bien con el mismo amplio gesto acogedor y fraternal que a Galicia y Asturias: “Germans espanyols de Catalunya: parlev també català, si us plaut (sic).”

Malgrat la sinistra comicitat de la seva retòrica, aquell perdonavides, les vides no les perdonava. A Barcelona excel·lí: l'historiador Solé i Sabaté ha comptat que en el seu mandat, de juliol de 1939 a desembre de 1940, es produïren el 85 per cent de les execucions de la postguerra, entre elles la del president Companys. Fou premiat amb la presidència del “Tribunal Nacional de Responsabilidades Políticas” a Madrid, on continuà la seva tasca.

Ens volien liquidar i no ho van aconseguir. Si ho evoquem no és per un afany de reobrir velles ferides, sinó a causa de la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut i del que creiem que hi ha al darrere.

El camí de l'assimilació que pretén el nacionalisme de la dreta espanyola passa per crear una divisió i una ruptura interna a Catalunya. Pretén trencar els consensos bàsics de la societat i de la política catalanes. Ho han intentat en el passat, de diverses maneres: des dels segles de monarquia absoluta, passant per la maniobra fètida del lerrouxisme, fins a la "Cruzada" contra els "rojo separatistas", la dictadura franquista i la repressió de quatre dècades contra Catalunya, les seves llibertats, la seva llengua i la seva cultura.

Contra aquestes temptatives sempre hi ha hagut la resistència del poble de Catalunya, especialment dels sectors populars. En els moments més durs i difícils, les organitzacions polítiques i socials de l'esquerra han protagonitzat les respostes del catalanisme popular. En contraposició amb bona part d'una burgesia, que ha combinat un nacionalisme instrumental i la complicitat amb els opressors segons li ha convingut, les esquerres catalanes han estat al servei del poble; amb encerts i errors, però sempre fidels a la causa comuna de Catalunya.

Ara, de nou, som en un moment crític. El nacionalisme espanyol pretén aprofitar-se de la complexitat de la societat catalana per tal d'afeblir el nostre autogovern i generar confrontacions i ruptures, en el desplegament del nostre autogovern, en el terreny de la llengua i del sistema educatiu, en els sentiments d'identitat dels ciutadans i ciutadanes, en les formes d'integració i socialització de la nova immigració.

Ningú a Catalunya els hi hauria de fer el joc. És vital mantenir la unitat civil del poble de Catalunya, sotmesa avui a una provocació que busca polaritzar i dividir la nostra societat.

2. El moment actual

No pretenem equiparar els magistrats que han votat la sentència sobre l'Estatut amb els botxins del passat. Però sí que creiem que és útil la comparació, per tal de comprendre on som i què hem de fer d'ara endavant.

Pels franquistes de 1939 els catalans érem uns traïdors de lesa pàtria que calia perseguir i assimilar brutalment. No se'n van sortir.

Per aquests magistrats del 2010 i pel nacionalisme espanyol que tenen al darrere, els catalans som uns espanyols que ens hem equivocat i que cal corregir. És un objectiu inútil i una pèrdua de temps. Però està començant a generar una dinàmica plena de perills per Catalunya i Espanya.

Corregint l'Estatut, pretenen esmenar la plana al poble de Catalunya i als seus representants democràtics. Pretenen modificar restrictivament el pacte que vàrem establir amb l'executiu i el legislatiu espanyol i que ratificarem en referèndum.

Però no sols volen corregir l'Estatut. Volen corregir Catalunya. Ens volen corregir perquè ens veuen com una anomalia molesta, una indisciplina, un error, una amenaça. I ens plantegen dràsticament un ultimàtum separador:

"O acceptes que la única nació és Espanya o estàs fora de la Constitució."

Amb una reiteració obsessiva de les referències a la unitat i indivisibilitat d'Espanya, la sentència és una humiliació volguda, una amenaça a la nostra identitat, un gran obstacle en el camí d'un possible desenvolupament de l'Estat en un sentit federal i respectuós de la realitat plurinacional dels seus pobles. Que ens diguin que aquesta no era la pitjor de les sentències possibles no fa sinó confirmar la nostra oposició radical al que veiem com una ofensiva del nacionalisme espanyol assimilista i anticatalà. És una sentència frontalment hostil a qualsevol lectura federalitzant i pluralista de la Constitució espanyola.

El caràcter de provocació freda i deliberada d'aquesta sentència és espectacular. Després de quatre anys de plena normalitat en la vigència i aplicació del nou Estatut, un Tribunal Constitucional dividit i deslegitimad, després d'un procés penós, anòmal i degradat, ha creat, d'una manera totalment artificial i irresponsable, una situació molt greu de confrontació.

Durant aquests quatre anys, el nou Estatut no ha generat cap problema rellevant, ni en els drets ciutadans, ni en el funcionament de les institucions i dels serveis públics, ni en les relacions entre les nostres institucions nacionals i les de l'Estat central.

En aquestes circumstàncies, la sentència és una agressió que pot generar allò que el nacionalisme espanyol ha estat perseguint durant els darrers anys, de manera calculada.

El nacionalisme espanyol vol crear una confrontació dins del conjunt de l'Estat entre radicalismes antagònics: catalanofòbia contra hispanofòbia, alimentant-se mutuament. Per això el PP va presentar el recurs contra l'Estatut, va fer campanya per a recollir signatures contra l'Estatut, organitzà boicots contra productes i empreses catalanes, estimula de manera insistent la catalanofòbia.

Per això Rajoy y Aznar han felicitat el Tribunal Constitucional que "*ha sentenciado que en España hay una única nación, la nación española*". Per això Fraga Iribarne ha exclamat "*Ese Estatuto no vale. ¡Viva España!*"

En segon lloc, el nacionalisme espanyol vol dividir la societat catalana, fabricant polítiques de confrontacions identitàries que es retroalimentin.

Davant d'aquesta situació, afirmem que el caràcter històric més positiu del catalanisme popular ha estat la seva gran capacitat de producció de sentiments de pertinença comuna, no sols respectuosos sinó valoritzadors i protectors de les identitats d'origen. El repte fonamental que es planteja a la Catalunya del segle XXI no és reduïble a una qüestió identitària, sinó que consisteix en garantir un sentiment de pertinença comú de tots els seus ciutadans i ciutadanes, hagin nascut on hagin nascut i tinguin la llengua materna que tinguin. D'això n'hem dit la Catalunya gresol: la Catalunya de tots i de totes, la Catalunya mestissa, de ciutadans i ciutadanes vinguts de tots els horitzons. Això és el que el nacionalisme de la dreta espanyola no pot suportar.

Enfront de les seves agressions i maniobres, allò que ens cal garantir en tot moment són dues coses:

- Un sentiment àmpliament majoritari de pertinença a una societat comuna; és a dir, la unitat civil del poble de Catalunya, la seva consciència col·lectiva, la seva voluntat democràtica comuna, la seva identificació de Catalunya amb uns objectius de llibertat i de justícia;
- I, en segon lloc, que aquest sentiment de pertinença comuna permeti que la col·lectivitat estableixi lliurement, sense manipulacions i divisions, la seva identitat col·lectiva, de manera cohesionada, unida, igualitària, democràtica i pluralista.

Aquest és el referèndum del que som partidaris: el plebiscit permanent del poble, sense l'excitació, la instrumentalització i les confrontacions dels nacionalismes identitaristes antagònics i excloents.

El risc que es planteja a la Catalunya d'avui és una eventual centrifugació multicultural i civil, el perill d'un deteriorament produït per una progressiva confrontació d'identitarismes, en un marc de disgregació social, cultural i política.

Quan proposem el federalisme no ens referim únicament, ni tan sols prioritàriament, a la necessària modernització (potser seria més adequat dir normalització) plurinacional de l'Estat espanyol. Ens referim a la necessitat imperiosa de federar permanentment els ciutadans i ciutadanes de Catalunya entre ells, formant un sol poble unit, cohesionat i lliure.

D'una manera antagònica, l'assimilisme nacionalista espanyol aposta per un escenari diametralment oposat, de confrontació i disgregació. Volen la interrupció del procés de fusió col·lectiva de la societat catalana, de la "Catalunya de tots", del "som i serem un sol poble". Volen una consolidació "multicultural" a Catalunya, amb la separació d'identitats estàtiques i contraposades, en la que la espanyola de matriu castellana esdevingués dominant, i la catalana acabés convertint-se en una "minoría nacional" dins mateix de Catalunya. Volen la progressiva desaparició de la unitat col·lectiva de Catalunya, sobre la base de la divisió permanent d'identitats en el seu si. Cal estar atents a la realitat actual del País Valencià que dóna bones pistes interpretatives en aquest sentit.

Aquest no és únicament un problema català. Els demòcrates de la resta de l'Estat han de comprendre que mantenir-se neutrals o acceptar tàcitament aquesta ofensiva nacionalista i neofranquista seria no sols una tremenda injustícia sinó una irresponsabilitat absoluta; significaria fer-se còmplices de les aventures, extremadament perilloses, d'un nacionalisme espanyol que afirma que cal eradicar el "problema català" i el "problema basc", però es nega a admetre que el problema fonamental a resoldre és el "problema espanyol", la negativa recalitrant a una modernització definitiva de l'Estat i a una pacificació que sols serà possible amb el ple reconeixement de la pluralitat nacional dels seus pobles.

Si aquesta situació es perpetués, o augmentés el procés involutiu, el pacte constitucional de la transició entraria en una crisi profunda. Els ciutadans i ciutadanes de la resta de l'Estat han de comprendre que els ciutadans i ciutadanes de Catalunya vem votar i acceptar majoritàriament el marc constitucional de 1978 perquè no ens obligava a ser menys catalans del que som i perquè esperavem que l'Estat respectés i defensés la nostra identitat col·lectiva, la nostra llengua, el nostre autogovern, la nostra pervivència i el nostre futur com a vella nació europea.

No voliem cap privilegi sinó justícia, sobre la base del reconeixement mutu, de l'acceptació franca de les diferències entre pobles iguals, d'una llealtat institucional recíproca.

Si tot això es mostrés desmentit per la realitat dels fets, si avancés irreversiblement la involució espanyolista i la defamecció catalana corresponent, la conseqüència seria un conflicte de conseqüències desastroses. De la mateixa manera que Catalunya se sent amenaçada per l'agressió gratuïta d'aquesta sentència i per l'ambició assimilista que significa, Espanya hauria de sentir-se amenaçada pel trencament dels acords bàsics de la Constitució que impulsen la dreta i el nacionalisme espanyols.

3. El futur

La resposta del poble de Catalunya a la sentència del Tribunal Constitucional ha estat contundent. El poble de Catalunya, como tot altre, té pantejaments polítics i culturals plurals, així com diferents interessos de classe. Però ha confluït en una manifestació immensa mostrant la seva indignació contra l'agressió que el Tribunal Constitucional ens ha infligit i el seu rebuig a les provocacions del nacionalisme espanyol. Han respost, de manera unida, ciutadans i ciutadanes de posicions plurals: autonomistes, sobiranistes, independentistes, federalistes

federalistas, i, en general, una multitud de persones unides per la reivindicació de respecte a una aspiració nacional expressada de manera democràtica i pacífica. Convocada per Òmnium Cultural, s'hi van adherir centenars d'entitats, el partits que representen el 88% del parlament català, i els principals sindicats de classe de Catalunya (CCOO, UGT, Unió de Pagesos) i altres organitzacions sindicals i populars.

Els crits i lemes que van dominar en la manifestació del 10 de juliol van ser els independentistes, però això no hauria d'incloure conclusions massa ràpides. Alguns s'han precipitat a afirmar que la sentència del Constitucional i la manifestació indicaven un canvi radical. Des de punts de vista i interessos antagònics, s'està afirmant, a Barcelona i a Madrid, que s'ha acabat l' "etapa autonomista", que tota perspectiva federalista és il·lusòria i està totalment descartada, i que ara comença la "via independentista".

Tot això, no ho oblidem, és degut en bona mesura a l'embestida nacionalista i catalanòfoba del partit de la dreta espanyola. "El PP ha fet més per l'independentisme que molts independentistes", ha dit el President Montilla, i té raó. El proper Nadal, els independentistes no s'haurien d'oblidar d'enviar paneres al PP.

Que ens trobem en un tombant, en un canvi d'etapa, és evident.

Però és segur que s'ha esgotat una via i en comença una altra? S'ha creat un estereotip bastant idiota, segons el qual la via federalista està definitivament esgotada i en canvi s'ha obert la independentista. Aquesta afirmació és tan abstracta que difícilment es pot debatre; és un afer de fe. Però ja que la publicística dominant, l'opinió publicada, a Catalunya i a Madrid, hi abunda tant, cal entrar-hi.

Què és i que significa la "via independentista"? No ho sabem. En aquest terreny queden pàcticament totes les qüestions per concretar i aclarir. Algunes les ha plantejat recentment Jaume Boix:

*"Quin camí, quines passes, amb quin consens i quina cohesió social interna, amb quina relació econòmica, cultural, financera, logística, comercial, educativa, esportiva amb Espanya i amb Europa i amb la Mediterrània i amb Amèrica i amb l'Orient llunyà, quin suport internacional, quin capital, quina eficiència en les empreses, i en les escoles i les universitats, quines infraestructures, quina competitivitat, quines estructures estatals, quines..."*¹

A la Europa d'avui, un eventual procés de segregació seria un escenari extremadament difícil i conflictiu. D'això, tothom n'hauria de ser conscient. Evidentment, no s'aconsegueix amb manifestacions, ni tampoc amb fórmules encantatòries del tipus "*La independència no es demana. Es pren!*" Com?

Una separació no violenta de Catalunya i Espanya requeriria una voluntat majoritària a Catalunya, i una disposició a acceptar-la a Espanya i a Europa. Caldria que una majoria dels ciutadans de Catalunya votessin per la separació, que els que votessin en contra estiguessin disposats a acceptar la derrota i a escollir passaport; caldria que l'Estat i la UE estiguessin disposats a discutir-la i eventualment a acceptar-la.

Les posicions del poble de Catalunya

Pel que fa a una eventual majoria independentista a Catalunya, les posicions de l'opinió pública catalana, segons les dades del darrer baròmetre del CEO (abril 2010), apunten el següent:

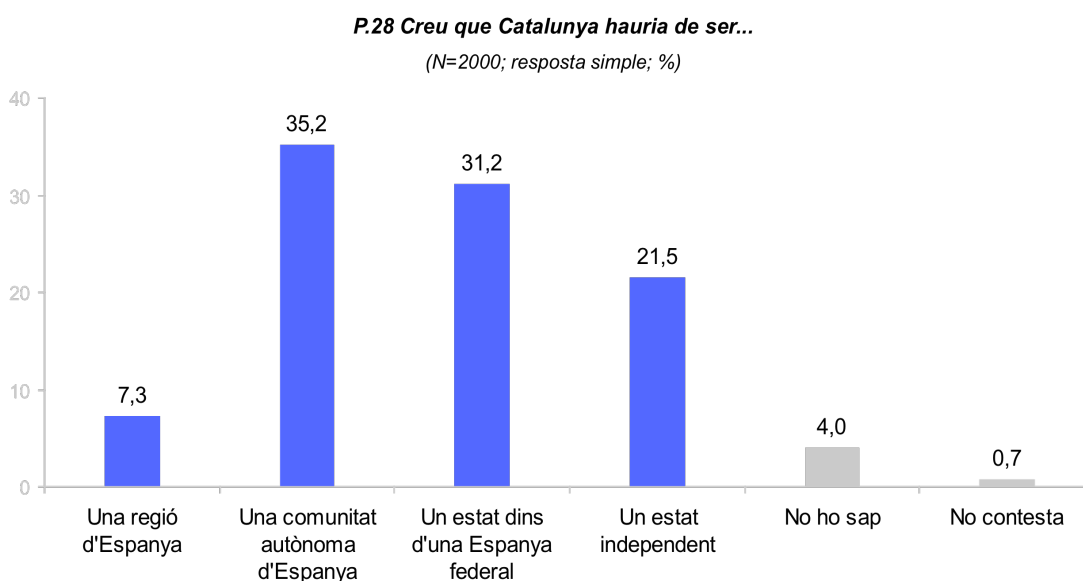
- Els que creuen que Catalunya hauria de ser un Estat independent han passat del 20,9 % (abril 09) al 21,5 % (abril 10).

¹ Jaume Boix, *Molt soroll per...*, a Nació Digital:
<http://www.naciodigital.cat/opinionacional/noticiaON/808/molt/soroll>

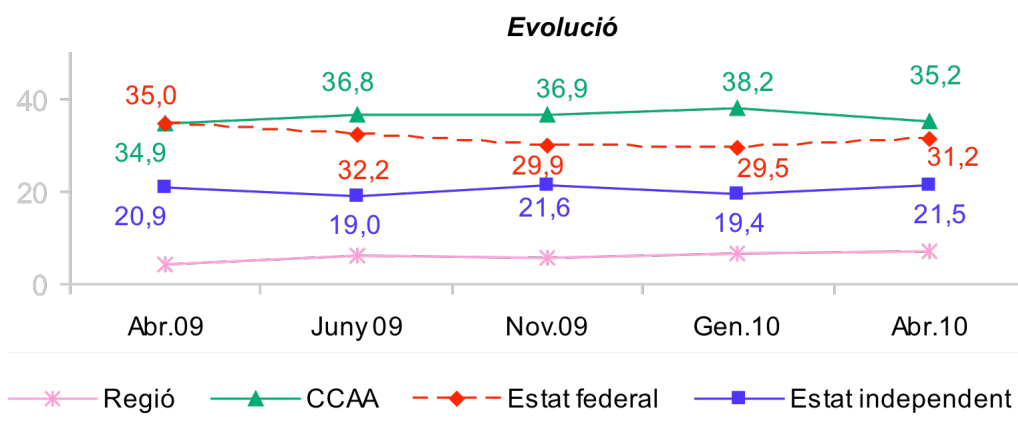
- Els partidaris que Catalunya sigui un Estat dins d'una Espanya federal han passat del 34,9 % al 31,2.
- Els que creuen que Catalunya hauria de ser una comunitat autònoma dins d'Espanya han passat del 34,9 % al 35,2 %.

Són tendències interessants (també ho és la de signe antagònic, és a dir l'augment dels que afirmen que Catalunya és simplement una regió d'Espanya) que configuren un quadre significatiu: a l'hora d'optar entre federalisme/autonomisme i independentisme, les posicions es decanten molt majoritàriament per la primera opció; la relació és pràcticament de 4 a 1.

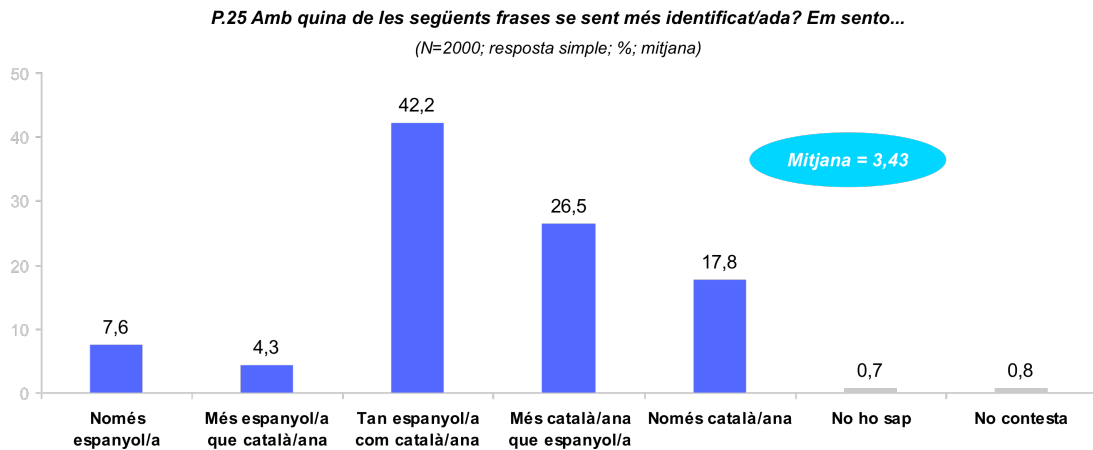
Pel que fa a com els ciutadans i ciutadanes veuen la relació de Catalunya amb Espanya, a aquests són els percentatges actuals:

Aquesta és la gràfica de l'evolució en el darrer any, d'abril de 2009 a abril de 2010:

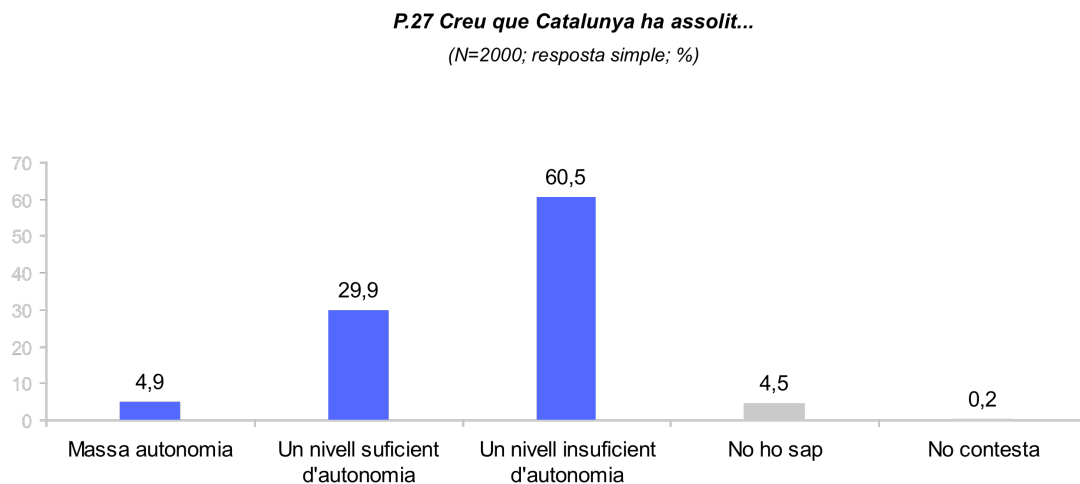
Les posicions pel que fa als sentiments d'identitat nacional dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya són les següents:

Tot això dibuixa una realitat complexa en la que, com ha escrit Joan Majó,

“una gran majoria dels ciutadans se senten “catalans i espanyols”. Alguns, com és el meu cas, incomparablement més catalans que espanyols, però no anti-espanyols. D’altres, per naixement, arrels i afectes, “tan catalans com espanyols”, etc.

Allò que avui és clarament majoritari entre els ciutadans i ciutadanes de Catalunya és una voluntat de major autogovern:

Encara que aquestes dades son anteriors a la sentència del Tribunal Constitucional, és evident que el quadre general de l'opinió pública de Catalunya respòn a aquestes posicions. Seria erroni confondre el predomini dels símbols i consignes independentistes en la manifestació del 10-J amb la posició general majoritària dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya. També ho seria sobrevalorar comentaris i sondatges fets a cop calent.

Allò que cal tenir en compte com a element fonamental és que hi ha una majoria significativa que vol augmentar el nivell d'autogovern i que vol que es trobin noves formes que avancin en aquest objectiu.

El repte principal que es planteja a la política catalana és trobar aquestes formes d'avançar i obtenir resultats concrets en aquesta via d'increment de l'autogovern, d'enfortiment del poder polític democràtic de Catalunya.

El debat sobre les noves vies

Cal enfocar bé el debat. Hi ha comentaris i anàlisis de l'opinió publicada que se centren en la idea que al davant tenim dues opcions: o un nou pacte per definir un nou encaix de Catalunya a Espanya basat en una concepció plurinacional i federal de l'Estat, o un llarg i difícil camí cap a la independència. Afirmen que ambdues opcions són extremadament difícils (alguns diuen que impossibles) i afegeixen, a més, són divergents i incompatibles entre elles. Es dediquen, amb una certa fruïció, a discutir les dificultats comparades de cada una.

Alguns diuen, sota l'impacte de la sentència del Constitucional, que el reconeixement de la plurinacionalitat té un camí més difícil que el de la independència, ja que el PP rebutja frontalment qualsevol plantejament federal i el PSOE no sembla tenir cap interès a defensar-lo.

Altres repliquen que també la independència seria rebutjada encara més no sols pel PP sinó també per les altres forces polítiques, socials i econòmiques d'Espanya, i que el federalisme plurinacional té l'avantatge estratègic potencial de recolzar-se sobre una realitat existent, la plurinacionalitat dels pobles de l'Estat, mentre que l'independentisme no, perquè és minoritari a Catalunya.

No creiem que sigui massa útil aquesta discussió, que respon sovint a plantejaments sentimentals, ideològics i essencialistes. Les alternatives simplistes es plantegen en política en poques ocasions i la actual no és una d'elles. Aquesta discussió sobre l'alternativa excloent entre federalisme i independentisme, per bé que no manca de motius i de raons, en el fons és paralitzadora, molt poc estimulant, i tendeix a crear divisions improductives i una sensació de pessimisme sistemàtic.

Es per aquest motiu que no volem restar atrapats en un debat improductiu i rebutgem totalment la pretesa incompatibilitat entre "via autonomista", "via federalista" o "via independentista". És un esquema que respon a plantejaments abstractes, que topa amb la realitat dels fets (hi ha un govern a la Generalitat de forces federalistes i independentistes) i que no porta probablement a altra cosa que no sigui servir els càlculs de l'ambigu "sobiranisme" de la dreta nacionalista de Catalunya (que ja ha dit, de cara a les eleccions, que aquesta vegada no anirà al notari a deixar fe que no pactarà amb el PP.)

Assenyalar la inviabilitat o els riscos associats a la via independentista no implica ni rebutjar el diàleg i la cooperació amb els sectors que democràticament la plantegen, ni considerar ingènuament que les perspectives de modernització plurinacional de l'Estat espanyol siguin un camí de roses.

Som conscients que aquesta és avui una via qüestionada, de moment aturada i en perill. Durant anys el *mainstream* del catalanisme polític i social ha proposat a Espanya un vincle més federal, entenent que la Constitució podia afavorir aquesta evolució. Es persegua una relació

més horitzontal, més federal, que es considerava adequada a un temps històric en que els Estats-nació van perdre sobirania i es cerquen noves formes d'articulació i governança territorials i globals.

Aquesta política ha aconseguit el període més prolongat i aprofundit d'autogovern català però avui topa amb fortes dificultats. La sentència del Constitucional i el quadre polític dominant a Espanya fa que, en aquests moments, aquesta via constitucional hagi esdevingut estreta i carregada de dificultats. Un dels grans partits espanyols, el PP, fa lleva en la catalanofòbia i el nacionalisme espanyol. L'altre, el PSOE, apareix a la defensiva davant d'aquesta política.

Aquest camí no està històricament tancat, i és possible que la tendència a una modernització plurinacional de l'Estat s'obri de nou en els propers temps. Però avui cal constatar que hem entrat en una etapa de tensions i que el més probable és que sigui una etapa prolongada de desafecció i de desconfiances mútues.

La perspectiva electoral

No és clar a qui beneficiarà, des d'un punt de vista electoral, diguin el que diguin els mitjans de comunicació de la dreta que, tant a Madrid com a Catalunya, profetitzen que la principal víctima serà el PSC.

Podria ser el contrari, justament perquè el PSC és un partit que no busca el conflicte sinó l'entesa, perquè no ha prioritzat la cultura de les exclusions i confrontacions sinó la cultura dels resultats, i perquè rep atacs simultanis dels nacionalistes d'un extrem i de l'altre.

És significatiu en aquest sentit que els sectors radicals de la caverna espanyola i de l'independentisme català competeixin en la brutalitat més històrica a l'hora de tractar el president Montilla.

No es donen compte que, en realitat, a qui ataquen aquestes dues posicions frenètiques i antagòniques és a la majoria dels catalans i catalanes. Pel nacionalisme espanyol, aquesta majoria social i electoral és feta de "traïdors". Per l'independentisme radical, és feta de "botiflers".

La raó? Rau en el fet que la majoria catalana que no es defineix en identitats úniques, no és apriorísticament partidària d'una via autonomista, federalista o independentista, sinó que vol un autogovern català eficient, una convivència respectuosa entre territoris i identitats diferents, i uns governants honestos, sensats i competents, que no es dediquin a crear problemes sinó a donar solucions concretes.

Si el PSC sap jugar amb intel·ligència, les eleccions al Parlament de la propera tardor poden donar una sorpresa. El resultat de les eleccions depèn sempre, en última instància, dels graus de mobilització i d'abstencionisme dels diversos sectors en pugna democràtica. De manera que és possible que, en contra de l'opinió majoritàriament publicada, una majoria de l'electorat de Catalunya, inquieta per la confrontació excessiva en l'actual context de crisi, s'inclini per les posicions de convivència, diàleg, negociació permanent i gestió pragmàtica que representa el president Montilla.

Però és evident, i seria un greu error minimitzar-ho, que hi ha un risc de retorn de la dreta nacionalista al govern, probablement amb el suport del PP. De la mateixa manera que també hi ha el risc a Espanya d'un retorn de la dreta al poder, amb el suport de CiU. Ni els uns ni els altres passaran pel notari, i és grotesc (i inquietant) el respectuós silenci que es dediquen els uns als altres.

Aquest risc de retorn de la dreta al govern de la Generalitat és propiciat pel fet que l'espai independentista no sembla trobar formes d'agregació suficients al voltant d'un programa i d'una alternativa. Com ha comentat el conseller Tresserras, *"si cada vegada que algú es fa independentista creu que ha de construir el seu projecte anem malament. Si cada vegada que algú plega d'alguna organització és per anar a muntar-ne una altra fem molt poc servei a la causa"*.

La tendència a la fragmentació i al caïnisme en l'independentisme radical és congènita i infinita, com ho és la seva obsessió per fer llistes de traidors: “*Els Pujol, els Maragall, els Putosaures, Els Duran Lleida, els Rídao, els Obiols, els Mas, els Puigcercós, els Romeva i tota la corrua de liquidadors de somnis, són agents de l'Espanya imperial, al servei dels més grans enemics que mai no ha tingut Catalunya*”, ha declarat un seguidor de Carretero. Però és evident que també Carretero i Laporta acabaran un dia o altre la llista.

El principal beneficiari d'aquesta situació de dispersió pot ser l'ambigu i demagògic “*sobiranisme*” del nacionalisme conservador. Si no resultés contraproduent que ho diguem nosaltres, diríem que el vot independentista que no es vulgui equivocar hauria d'anar a ERC. Ja ho hem dit!

En tot cas: no volem restar presoners d'una polèmica abstracta entre les aventatges i els inconvenients respectius de les propostes autonomistes, federalistes i independentistes. Som partidaris de la “*via ferrada*”, que en la escalada és un itinerari vertical, equipat amb claus, arnesos i mosquetons, que permet arribar a zones de difícil accés d'una manera segura. Volem fer el cim i justament per això no som partidaris d'aventures, acrobàcies i falses dreceres.

Aquesta és, creiem, la via que tenim al davant: una “*via ferrada*” que aconsegueixi la conquesta democràtica progressiva de més poder polític pel poble de Catalunya i les seves institucions, evitant les divisions improductives i realitzant les polítiques de progrés que la majoria del poble demana. Els factors més importants per a progressar en aquest camí són la cohesió i unitat civil del poble i la confiança en nosaltres mateixos, en els resultats que podem obtenir a través de l'esforç d'una societat cohesionada i d'una política renovada.

La renovació de la política catalana

Una renovació en profunditat de la política catalana en els propers temps és imprescindible. Però això no implica un canvi de majories, sinó al contrari. El poble de Catalunya s'identifica amb valors d'esquerra i de centre-esquerra i el seu autogovern ha de respondre a aquesta realitat.

Catalunya no es mereix una nova etapa de nacionalisme prenafetista. La corrupció és una lacra terrible i lliberticida. Cap sector polític, empresarial, social, religiós, pot dir que n'és exempte, i tots tenen l'obligació de combatre-la i eradicar-la. Dit això, l'etapa de CiU en el govern de la Generalitat va ser especialment tèrbola, com testimonien una llarguíssima sèrie d'escàndols i les imputacions i judicis pendents dels dos més íntims i principals col·laboradors de l'ex president Pujol (que a l'inici del seu mandat, no ho oblidem, li va dir a Prenafeta “*la Generalitat som tu i jo*”).

L'actitud que els dirigents de CiU han adoptat en la comissió parlamentària que investiga el seu finançament, via Ferrovial i Palau de la Música, coincideix milimètricament amb la del PP enfront de la multitud d'escàndols que l'afecten: la millor defensa és l'atac. Cap assumpció de responsabilitats, cap propòsit d'esmena.

El prenafetisme es basa en un triple supòsit: el nacionalisme instrumental que utilitza la bandera per a ocultar la cartera; la teoria i la pràctica de que “*la política es fa a les clavegueres*”; i la confusió permanent entre negocis i política. Aquest esquema no ha estat desmuntat per la direcció de CiU i segueix ben viu. Això fa témer que, si la dreta tornés al govern de la Generalitat, una repetició seria inevitable.

La bona gent de CiU hauria de ser capaç de passar comptes clars amb el seu sector dels negocis i amb la teoria i la pràctica del prenafetisme.

Que nosaltres diguem que CiU hauria de canviar no té cap importància. Allò que és veritablement important és que hi ha una opinió forta i majoritària entre els ciutadans que diu que els partits i moviments polítics haurien de canviar.

Ens hem referit ja a alguns d'aquests canvis que en la nostra opinió són necessaris. No som qui per a donar consells a ningú, però en aquest sentit volem afegir, respectuosament, uns comentaris addicionals referits a les forces polítiques.

El moviment independentista hauria de superar les seves tendències a la dispersió, a l'autofàgia caïnita, a la condemna anatemitzada contra la majoria catalana no independentista i a l'estímul de sentiments anti-espanyols, que pot mantenir un cercle viciós de reaccions contra Catalunya i un augment de les insolidaritats i dels odís.

Pel que fa a ICV-EUiA, no és caure en la nostàlgia pensar que els trets més positius de la política i dels valors del PSUC s'haurien de recuperar (apuntar-se a totes les causes nobles del món no substitueix una política d'esquerra de govern), per tal que junt amb les organitzacions sindicals, socials i culturals progressistes mantinguem els socialistes catalans un debat permanent i una col·laboració fraternal, amb l'agenda comuna del necessari nou cicle de l'esquerra europea.

Pel que fa a Ciutadans, els hi vem demanar en una ocasió que deixessin d'utilitzar en va la figura del president Tarradellas. Sembla que ens van fer cas i ho agraïm. Els del PP, ja s'ho faran.

EI PSC

Parlem, finalment, del PSC. La seva cohesió serà durament atacada en aquest període de tensions. Ha estat l'eix de la unitat de les forces de progrés a Catalunya. En un sentit d' abast més ample i permanent, ha estat i és, junt amb el moviment sindical i social, el gran factor de manteniment i consolidació de la unitat civil del poble de Catalunya. Amb la perspectiva que donen els anys, es pot dir que, a Catalunya, s' ha evitat un "lerrouxisme roig" i un "lerrouxisme blanc" però que el risc històric subsisteix, en la mesura que la dreta nacionalista espanyola busca una ruptura de consensos bàsics a Catalunya. En aquest sentit, el PSC és la peça a batre i, com és obvi, quasi tot el sistema mediàtic a Catalunya i a Espanya dispara en aquesta direcció. Amb CiU, pel contari, la dreta espanyola s'hi va entendre en el passat i esperen tornar-hi.

A molts els agradaria que el socialisme a Catalunya es dividís en una franquícia subordinada al PSOE i un socialisme "catalanista" subordinat al nacionalisme. Aquesta tonteria no s'ha produït en el passat i no hauria de produir-se en el futur, pel bé de Catalunya, de la seva cohesió i del desenvolupament futur de les polítiques de progrés, des del nivell local fins al nacional, estatal i europeu. Per sort, el PSC ha tingut durant molts anys la confiança d'una majoria del poble. En el terreny municipal, en particular, l'experiència és extraordinària; no és possible trobar a Europa un cicle de govern local de tan ample abast i de resultats similars. A nivell nacional, el PSC ha estat l'eix bàsic de l'Entesa; a nivell estatal ha estat i és determinant en la formació de majories socialistes.

Però temem que hi hagi en curs operacions que busquin la divisió del PSC o la dispersió del seu grup dirigent. A totes les persones que en són conscients els hi demanem que col·laborin a fer-hi front. En aquests moments de necessari esforç comú, tots els que tenen i han tingut responsabilitats en el PSC han d'actuar units. En aquest sentit, voldríem veure l'ex president Pasqual Maragall incorporat de nou activament, amb els companys que l'estimen i que sempre li van donar suport.

D'envergadura pel PSC és la qüestió del seu grup parlamentari al Congrés. No és una qüestió formal sinó de contingut. El grup quedà anul·lat a conseqüència de l'intent de cop d'estat del 23-F. Però la seva existència és un element fundacional del Pacte d'Abril, de la constitució del PSC i de la seva vinculació amb el PSOE. La reivindicació immediata del restabliment del grup parlamentari seria crear una peturbació addicional al govern socialista, en un període de crisi econòmica i política. Però el PSC necessita recuperar la seva veu pròpia al Congrés.

La resposta a aquesta qüestió és senzilla. També en aquest tema proposem una "via ferrada": el PSC hauria d'anar a les eleccions generals comproment-se a formar, de manera immediata

i pactada, el seu grup propi al Congrés (ja existeix al Senat), amb un sòlid acord federatiu amb el grup del PSOE i donant ple suport i participant en el nou govern socialista que es constitueixi després de les eleccions.

Els objectius comuns

Més enllà i per damunt dels reptes específics de cada una de les formacions polítiques catalanes, hi ha uns objectius que hauríem de considerar comuns i bàsics:

1. Assegurar, mitjançant els pactes necessaris, el manteniment íntegre dels continguts de l'Estatut pactat entre el Parlament i les Corts Generals, aprovat com a llei orgànica de l'Estat i referendat pel poble de Catalunya.

2. Fer compatible la contrastació democràtica de projectes i de posicions amb l'establiment i preservació d'un territori compartit del catalanisme, d'una causa comuna al voltant dels interessos bàsics de Catalunya, en la defensa dels quals és imprescindible mobilitzar la força de la unitat.

3. Assegurar i fer avançar en tot moment la unitat civil del poble de Catalunya, enfront dels reiterats intents de dividir-lo, de fer-hi cristal·litzar comunitats separades i potencialment en conflicte. Catalunya és un país fet de moltes llavors, i és el consens bàsic de la ciutadania allò constitueix la nació i garanteix el seu futur.

4. Revitalitzar la nostra vida democràtica, obrint i ampliant els espais de pràctica política, del compromís col·lectiu i combatent sense treva la corrupció, l'antipolítica i els populismes. La democràcia és una cultura que cal alimentar i defensar.

5. Aconseguir una bona sortida de la crisi, responent als reptes i problemes de fons que aquesta suscita i aprofitant les oportunitats que ens ofereix per avançar cap al món que volem i sabem possible.

6. Incrementar l'exigència d'avenç en la modernització federal i plurinacional de l'Estat espanyol i en la unitat política d'Europa, que permetin que Catalunya tingui els drets i competències que necessita.

De cara al futur, l'horitzó és obert. Nosaltres hem fet unes propostes que s'afegeixen a les dels altres. El pluralisme és una força.

Seràn els ciutadans i ciutadanes de Catalunya, en l'exercici de la democràcia, els que aniran decidint el camí a seguir.

NOU CICLE

JULIOL DE 2010

<http://www.noucicle.org>

noucicle@noucicle.org

